EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 17.9.2026.
COM(2026) 495 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263

(Aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju)

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263

(Aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97[1], a posebno njezin članak 26.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2024/1263, izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97[2] i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU[3] glavni su elementi okvira gospodarskog upravljanja EU-a. Cilj je tog okvira promicanje zdravih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Okvir je usmjeren na srednjoročno razdoblje te se njime potiče odgovornost na nacionalnoj razini, zajedno s djelotvornijim i koherentnijim izvršenjem propisa.

(2) Maksimalne stope rasta neto rashoda kako su utvrđene u preporuci Vijeća u skladu s člankom 17. stavkom 1., člancima 19. ili 20. Uredbe (EU) 2024/1263 jedina su operativna referentna vrijednost za godišnji fiskalni nadzor svake države članice i okosnica su novog okvira gospodarskog upravljanja. Maksimalnim stopama rasta neto rashoda kako su utvrđene u toj preporuci Vijeća uvodi se proračunsko ograničenje tijekom četiri ili pet godina, koje se temelji na razdoblju prilagodbe od četiri godine koje se može dodatno produljiti za najviše tri godine.

(3) Okvir pruža fleksibilnost u primjeni pravila u slučaju iznimnih okolnosti koje su izvan kontrole država članica i koje imaju goleme posljedice na javne financije, u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) 2024/1263 („nacionalne klauzule o odstupanju”). U tom slučaju, na zahtjev države članice i na preporuku Komisije utemeljenu na njezinoj analizi Vijeće može, u roku od četiri tjedna od preporuke Komisije, donijeti preporuku kojom se državi članici dopušta odstupanje od njezinih maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće ako (i) iznimne okolnosti koje su izvan kontrole te

---

[1] SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30).

[3] Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenog 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L 306, 23.11.2011., str. 41., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).

države članice (ii) ostave goleme posljedice na njezine javne financije i (iii) pod uvjetom da se takvim odstupanjem ne ugrozi fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju. Vijeće treba odrediti rok za takvo odstupanje.

(4) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje[4] za obranu, a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025.

(5) Na zahtjev Grčke Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda radi povećanja rashoda za obranu[5]. Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Grčkoj omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećani rashodi za obranu ne ugroze fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

(6) Komisija je u Komunikaciji od 3. lipnja 2026. objavila da bi se područje primjene nacionalne klauzule o odstupanju moglo proširiti na mjere o kojima su države članice odlučile nakon 28. veljače 2026., a kojima se jača strukturna otpornost europskog energetskog sustava i ubrzava napuštanje fosilnih goriva (dalje u tekstu „mjere energetske sigurnosti”)[6]. Komisija je 18. kolovoza 2026. objavila Obavijest s daljnjim smjernicama za države članice o području primjene i obliku dodatne fleksibilnosti za mjere energetske sigurnosti[7]. Kako bi se ograničili rizici za održivost javnih financija, postojeća gornja granica od 1,5 % BDP-a ostaje nepromijenjena i primjenjuje se na fleksibilnost za obranu i za energiju. Osim toga, proračunski trošak mjera energetske sigurnosti za koje bi se iskoristila fleksibilnost ne bi smio premašiti 0,3 % BDP-a godišnje, a kumulativni trošak tih mjera do kraja 2028. ne bi smio premašiti 0,6 % BDP-a.

(7) Grčka je 6. kolovoza 2026. Vijeću i Komisiji podnijela zahtjev za proširenje područja primjene nacionalne klauzule o odstupanju na dodatne mjere za povećanje energetske sigurnosti. U zahtjevu je naglasila posljedice vojnih akcija u Perzijskom zaljevu koje ugrožavaju dugoročnu energetsku sigurnost Europe. Ta je situacija iznimna okolnost izvan kontrole države članice zbog koje je potrebno znatno povećati državnu potrošnju kako bi se smanjila ovisnost o uvoznim fosilnim gorivima i povezane slabosti te tako doprinijelo energetskoj sigurnosti.

(8) Grčka je u zahtjevu iznijela početni popis planiranih mjera energetske sigurnosti koje financira država s izravnim proračunskim učinkom o kojima je odlučila nakon 28. veljače 2026. i kojima je cilj smanjiti ovisnost o uvezenim fosilnim gorivima i ojačati sigurnost Europe. Predviđenim mjerama podupiru se npr. ulaganja u fotonaponske ploče, skladištenje čiste energije, dizalice topline i grijače vode, energetske nadogradnje javnih zgrada i infrastrukture te poboljšanja željezničkog sustava. Na

---

4 Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C(2025) 2000 final.

5 Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju), (SL C, C/2025/3965, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

6 Komunikacija Komisije o Europskom semestru 2026. – Proljetni paket (COM(2026) 200 final).

7 Obavijest Komisije – Smjernice za države članice o proširenju područja primjene nacionalne klauzule o odstupanju za energetsku sigurnost, (SL C, C/2026/4514, 18.8.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/4514/oj).

temelju preliminarne ocjene te bi predviđene mjere mogle biti u okviru područja primjene fleksibilnosti za energetsku sigurnost. Početnom ocjenom ne prejudiciraju se buduće ocjene prihvatljivosti koje će provesti Komisija. Mjere bi trebale biti usmjerene i troškovno učinkovite i osmišljene tako da maksimalno povećaju učinak u smislu doprinosa dekarbonizaciji i/ili uštedi energije. Primjerice, energetske nadogradnje zgrada i infrastrukture trebale bi biti dovoljno ambiciozne, npr. uštede energije u zgradama koje odgovaraju srednjim ili dubinskim obnovama. Ako je relevantno, bit će potrebno razmotriti i povezane infrastrukturne potrebe, osobito novi ili nadograđeni kapacitet mreže.

(9) Komisija će u okviru redovitog fiskalnog nadzora ocijeniti prihvatljivost u smislu područja primjene, dodatnosti i ciljanosti/troškovne učinkovitosti konkretnih mjera te njihov proračunski učinak, posebno radi utvrđivanja fleksibilnosti za mjere energetske sigurnosti koju treba uzeti u obzir pri utvrđivanju kontrolnog računa za Grčku i ocjeni usklađenosti s preporučenim maksimalnim stopama rasta neto rashoda.

(10) U tom cilju Grčka bi Komisiji dvaput godišnje trebala dostaviti popis konkretnih mjera energetske sigurnosti za koje smatra da su prihvatljive za fleksibilnost u okviru nacionalne klauzule o odstupanju te pružiti dokaze o njihovoj prihvatljivosti i proračunskom učinku. To redovito izvješćivanje o energetskim mjerama bit će dio procesa fiskalnog nadzora koji se provodi dvaput godišnje. Proljetno izvješće trebalo bi uključivati mjere i njihov proračunski trošak za proteklu godinu te prognozu za tekuću godinu, a jesensko izvješće trebalo bi uključivati mjere za tekuću godinu te mjere za sljedeću godinu koje su donesene ili dovoljno detaljno i vjerodostojno najavljene. To će Komisiji omogućiti da u svojem fiskalnom nadzoru uzme u obzir konkretne mjere za povećanje energetske sigurnosti, u okviru maksimalne godišnje granice od 0,3 % BDP-a i kumulativne gornje granice od 0,6 % BDP-a.

(11) Ova Preporuka zamjenjuje Preporuku C/2025/3965[8].

(12) Ovom Preporukom ne mijenjaju se definicije državnog deficita, duga i neto rashoda i povezani koncepti. Podatke na temelju tih koncepata Grčka treba prikupiti i navesti u skladu s Uredbom (EU) 2024/1263, Uredbom Vijeća (EZ) br. 479/2009[9] i Uredbom (EU) br. 549/2013[10].

PREPORUČUJE:

[8] Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Grčkoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju), (SL C, C/2025/3965, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

[9] Uredba Vijeća (EZ) br. 479/2009 od 25. svibnja 2009. o primjeni Protokola o postupku u slučaju prekomjernog deficita priloženog Ugovoru o osnivanju Europske zajednice (SL L 145, 10.6.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/479/2014-09-01).

[10] Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (SL L 174, 26.6.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/2025-09-01).

1. Grčkoj se do 2028. dopušta premašivanje maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako su utvrđene u Preporuci Vijeća C/2025/661[11] u mjeri u kojoj neto rashodi koji premašuju te maksimalne stope rasta ne iznose više od:

   i. zbroja:

      (a) povećanja udjela rashoda za obranu u BDP-u od 2024. (referentna godina);

      (b) proračunskog troška prihvatljivih mjera kojima se povećava energetska sigurnost u razdoblju 2026. – 2028., s gornjom granicom od 0,3 % BDP-a godišnje i od 0,6 % u kumulativnom smislu u istom razdoblju;

   ii. pod uvjetom da ukupno odstupanje koje premašuje maksimalne stope rasta neto rashoda ne premašuje 1,5 posto BDP-a.

2. Nakon 2028. Grčka još može odstupiti i premašiti maksimalne stope rasta neto rashoda kako su utvrđene Preporukom Vijeća u skladu s člancima 17., 19. ili 20. Uredbe (EU) 2024/1263 u mjeri u kojoj se neto rashodi koji premašuju te maksimalne stope rasta rashoda odnose na isporuke vojne opreme za koju je ugovor sklopljen prije kraja 2028. i ako su i dalje u okviru navedenog cjelokupnog ograničenja.

3. U skladu s člankom 22. stavkom 7. Uredbe (EU) 2024/1263, odstupanja od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće i koja su dopuštena ovom Preporukom neće se evidentirati kao dugovanja na kontrolnom računu Grčke.

4. Kako bi se osiguralo ispravno evidentiranje dodatnih rashoda, Grčka treba uključiti stvarne i planirane podatke o ukupnim rashodima za obranu (odjeljak 2. klasifikacije COFOG), uključujući ulaganja u obranu (odjeljak 2. P.51 klasifikacije COFOG) , te svim rashodima koji se trebaju financirati zajmovima iz instrumenta SAFE koji nisu obuhvaćeni klasifikacijom COFOG-02:

   (a) za godine 2021. do uključivo T–1 (pri čemu je godina T tekuća godina) u izvješćivanje Komisiji (Eurostatu) u skladu s Uredbom Vijeća (EU) br. 479/2009;

   (b) za godine od 2021. do godine T (tekuća godina) u nacionalnim srednjoročnim strukturno-fiskalnim planovima i godišnjim izvješćima o napretku u skladu s člankom 11. stavkom 1., člankom 15. i člankom 21. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/1263;

   (c) za godine T (tekuća godina) i T + 1 u nacrtima proračunskih planova u skladu s Uredbom (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[12].

5. Kako bi se osiguralo ispravno evidentiranje, Grčka u razdoblju 2026. – 2028. treba izvješćivati Komisiju o konkretnim mjerama za povećanje energetske sigurnosti za potrebe ove Preporuke. Izvješćivanje Komisije o tim konkretnim mjerama treba biti u skladu s obrascem za izvješćivanje koji će osigurati Komisija, uključujući informacije

[11] Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Grčke (SL C, C/2025/661, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

[12] Uredba (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o jačanju gospodarskog i proračunskog nadzora država članica europodručja koje su u poteškoćama ili kojima prijete ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost (SL L 140, 27.5.2013., str. 1.).

o stanju provedbe, dokaze o njihovoj prihvatljivosti te treba biti kvantificirano na transparentan i razborit način. Izvješćivanje se provodi dvaput godišnje, u proljeće do 15. travnja, a u jesen u kontekstu nacrta proračunskih planova do 15. listopada.

Ova je Preporuka upućena Helenskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica